

Anslagsbelastning och prognoser för Pensionsmyndighetens anslag

Budgetåren 2023–2026

PENSIONS
MYNDIGHETEN

Innehåll

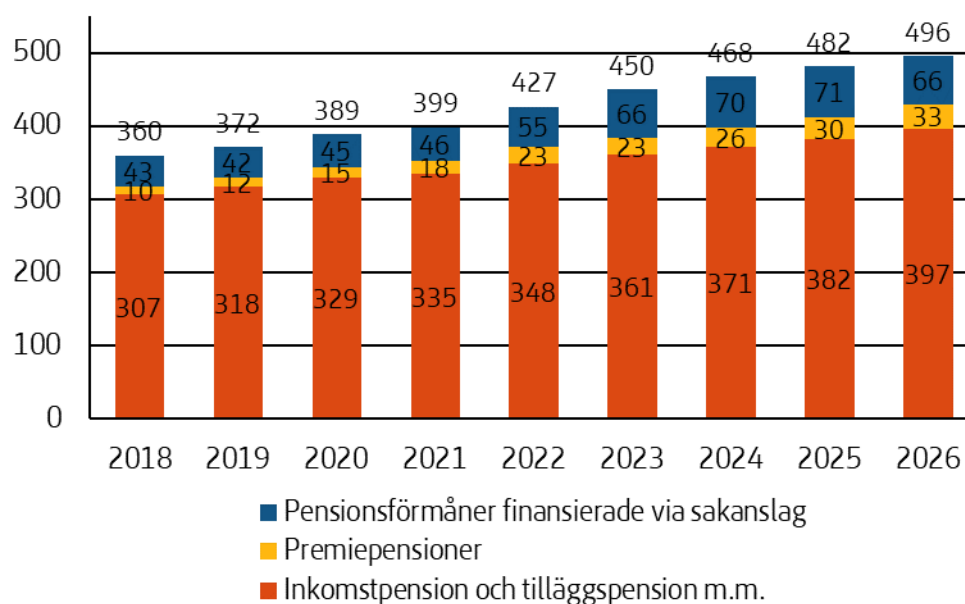
Anslagsbelastning och prognoser för Pensionsmyndighetens anslag	1
Budgetåren 2023–2026.....	1
Sammanfattning	1
Försäkringsutgifter	1
Administrationskostnader.....	2
Inledning.....	4
Uppdrag.....	4
Prognosunderlag.....	5
Prognoser för inkomstindex och balanstal.....	7
Följsamhetsindexering och basbelopp	11
Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom	14
1:1 Garantipension till ålderspension	14
1:2 Efterlevandepensioner till vuxna	17
1:3 Bostadstillägg till pensionärer	19
1:4 Äldreförsörjningsstöd.....	22
1:5 Inkomstpensionstillägg	25
2:1 Pensionsmyndigheten	27
Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn	30
1:5 Barnpension och efterlevandestöd	30
1:7 Pensionsrätt för barnår.....	33
Ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget.....	35

Sammanfattning

Försäkringsutgifter

I diagrammet nedan redovisas utgiftsutvecklingen 2019–2026 avseende pensioner och pensionsrelaterade förmåner.

Figur 1. Utgifter för pensionsförmåner åren 2019–2026

De totala utgifterna förväntas öka enligt prognosen, från 372 miljarder kronor år 2019 till 496 miljarder kronor år 2026. Utgifterna ökar främst som en följd av att antalet ålderspensionärer ökar och att pensionerna ökar nominellt. Den nya förmånen inkomstpensionstillägg bidrar också till ytterligare utgiftsökning från och med september 2021. Nivån för garantipension höjdes med 1 000 kronor per månad från augusti 2022 vilket höjer utgifterna för garantipension. Antalet ålderspensionärer med inkomstpension eller tilläggspension beräknas öka från 2,3 miljoner i december år 2021 till 2,4 miljoner år 2026.

Nedanstående tabell visar prognosen för indexeringen av inkomstpensionen för respektive år. Från de antaganden som gjorts avseende inkomstindex/balansindex beräknas följande förändringar för inkomstpensionerna (och tilläggspensionerna efter 65 år):

Förändring av inkomstpensioner, procent

	2023	2024	2025	2026
Februariprognos	+3,0	+1,7	+2,1	+2,5
Aprilprognos	+3,0	+1,9	+1,1	+3,0

Inkomstpensionen för år 2023 ökar med 3,0 procent och prognostiseras att öka med 1,9 procent 2024. Prognosen för inkomstindex är lägre för år 2025 föregående prognosen på grund av en lägre ökning av pensionsgrundande inkomster. Beräkningen baseras på Konjunkturinstitutets (KI) prognos från april.

Prisbasbeloppet, som bland annat påverkar garantipensionen, ökar med 8,7 procent 2023. För år 2024 beräknas prisbasbeloppet öka med 9,3 procent vilket även det är en kraftig ökning.

Antalet ålderspensioner beräknas öka under åren 2023–2026 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i större utsträckning än äldre pensionärer. Under prognosperioden beräknas både antalet ålderspensionärer som får garantipension och som får bostadstillägg att öka.

Förändring av utgiftsprognos

Utgifterna för garantipension prognostiseras öka till följd av höjd prognos för prisbasbelopp för 2024–2026. Utgiftsprognosen har höjts beroende på att medelbeloppet beräknas bli högre jämfört med föregående prognos.

Utgifterna för bostadstillägg har höjts jämfört med föregående prognos, eftersom medelbelopp beräknas bli högre. De omräkningar som gjorts under de senaste månaderna har lett till ett högre medelbelopp än vad som antogs i föregående prognos. Ändrade makroekonomiska antaganden för åren 2024–2026 höjer också utgifterna.

Prognosändringarna för övriga förmåner kan betraktas som relativt små bortsett från de förändringar som orsakas av ändrade prognoser för inkomstindex och prisbasbeloppet.

Administrationskostnader

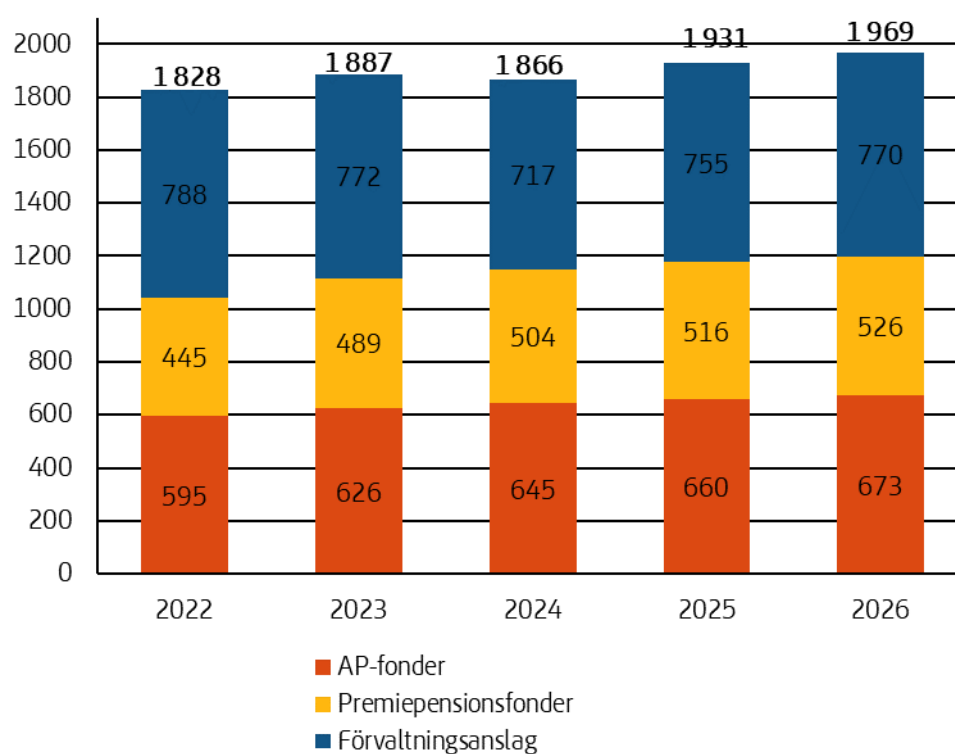
Prognosen för anslagsutgifterna är oförändrad sedan föregående prognostillfälle.

Pensionsmyndigheten har i Budgetunderlaget 2024-2026 redogjort för finansieringsbehov och äskat medel avseende ofinansierade verksamheter uppgående till drygt 130 miljoner kronor årligen under budgetperioden varav förvaltningsanslaget utgör ca 50 procent. Detta ytterligare finansieringsbehov ingår inte i beräkningen av prognosen, eftersom det inte rymms inom tillgängliga medel, men kommer givetvis ha negativ inverkan på den verksamhet som kan bedrivas och de resultat som uppnås 2024 och framåt om inte ytterligare medel tillförs myndigheten. I Budgetunderlaget 2024-2026 informerade myndigheten även om de kostnader som den nya

Utbetalningsmyndigheten bedöms föra med sig. Kostnader för vilka resurser kommer att behöva tas från befintlig verksamhet om inte särskilda medel tillförs Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndighetens bedömning är att det i dagsläget inte framkommit något som förändrar de beräkningar avseende ytterligare finansieringsbehov som lämnades i Budgetunderlaget. Fortsatt dialog med uppdragsgivaren sker dock löpande under budgetprocessen inför 2024 för att skapa bästa möjliga förutsättningar för verksamheten de kommande åren. Då det finns många osäkra, och till viss del samverkande, parametrar så vill myndigheten i detta sammanhang lämna öppet för fortsatta diskussioner kring nivå och tidsram för eventuella budgettillskott till verksamheten framöver.

Figur 2. Administrationskostnader i löpande priser åren 2022–2026

Inledning

Enligt regleringsbrev för budgetåret 2023 ska Pensionsmyndigheten redovisa utgiftsprognoser för 2023–2026 i statens informationssystem Hermes. Prognoserna ska kommenteras både i förhållande till föregående prognostillfälle och i förhållande till statsbudgeten. De antaganden som ligger till grund för prognoserna ska redovisas. Prognoserna ska lämnas i löpande priser.

Denna rapport är svar på regeringsuppdraget och redovisas genom inrapportering i Hermes.

Uppdrag

Enligt regleringsbrevet för budgetåret 2023 ska följande redovisas:

- preliminärt utfall för 2022 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget (endast februari)
- belastning på samtliga anslag och anslagsposter redovisat totalt samt fördelat per månad (redovisas inte i februari)
- prognoser för 2023 för samtliga anslag och anslagsposter samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget, redovisat totalt samt fördelat per månad
- beräkningar av samtliga anslagsnivåer och anslagsposter samt utgifter för ålderspensionssystemet vid sidan av statens budget för 2023–2026
- prognoser för balanstalet för 2024–2026
- prognoser för inkomstindex för 2024–2026
- förklaring till och analys av utfall i samband med förändringar i prognoser
- beskrivningar av eventuella förändringar av prognosmodeller
- prognosen för ackumulerad skuld till Riksgäldskontoret avseende räntekontokredit enligt 7 kap. 4 § budgetlagen (2011:203) och hur skulden belastar anslag, respektive AP-fonderna och premiepensionssystemet
- användningen av den särskilda krediten enligt 7 kap. 6 § budgetlagen (2011:203)

I denna rapport redovisas prognoser för åren 2023–2026 för Pensionsmyndighetens sakanslag inom utgiftsområdena 11 och 12 samt för ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten. Dessutom redovisas prognoser för balanstalet och inkomstindex i ett eget avsnitt.

En sammanfattande tabell över anslagsuppföljningen inkluderande jämförelse med statens budget redovisas i bilaga 1. Utvecklingen av antal

förmånstagare, antal utbetalningar och av olika medelbelopp m.m. redovisas i bilaga 2. Månadsfördelade prognoser för år 2023 redovisas i bilaga 3.

Prognosunderlag

Pensionsmyndigheten utnyttjar det mest aktuella dataunderlag som finns tillgängligt. Detta innebär att statistik för april har kunnat användas som underlag i prognosen. Ekonomiskt utfall för mars 2023 har använts som underlag.

Hänsyn har tagits till kända regeländringar och lagda propositioner med lagförslag. Däremot har hänsyn inte tagits till av regeringen aviserade regeländringar för vilka lagförslag saknas eftersom det då inte finns underlag för beräkningar.

De makroekonomiska antaganden om löneutveckling, prisbasbelopp med mera som använts i beräkningarna anges i bilaga 2. Dessa antaganden har erhållits från Konjunkturinstitutet (KI) mars 2023. För inkomstindex, inkomstbasbelopp och balanstal har dock Pensionsmyndigheten gjort egna prognoser. Till beräkningarna har vidare SCB:s befolkningsprognos från april år 2022 använts.

Balanstalets utveckling är osäker vilket bland annat beror på svårigheterna att bedöma börsutvecklingen och därmed också hur AP-fonderna kommer att utvecklas. Pensionsmyndigheten väljer därför att presentera tre alternativa beräkningar för balanstalet.

Hur de olika makroekonomiska förutsättningarna påverkar utgifterna redovisas under respektive anslag. Där redovisas även hur förändrade antaganden kan påverka utgiftsprognoserna i olika riktningar.

Kontaktpersoner

Anslag		Kontaktperson
	Prognoser för inkomstindex och balanstal	Erik Granseth Farhad Rouhani-Kalleh
11.1:1	Garantipension till ålderspension	Stefan Granbom
11.1:2	Efterlevandepensioner till vuxna	Linnea Wikmark Kreuger
11.1:3	Bostadstillägg till pensionärer	Stefan Granbom
11.1:4	Äldreförsörjningsstöd	Stefan Granbom
11.1:5	Inkomstpensionstillägg	Jesper Lorentz
11.2:1	Pensionsmyndigheten	Johan Söderberg
12.1:5	Barnpensioner och efterlevandestöd	Linnea Wikmark Kreuger
12.1:7	Pensionsrätt för barnår	Linnea Wikmark Kreuger
	Ålderspensionssystemet vid sidan av statsbudgeten	Jesper Lorentz

Samtliga kan nås på telefon 0771-771 771

Prognoser för inkomstindex och balanstal

Enligt regleringsbrevet för Pensionsmyndigheten ska prognoser lämnas för balanstalet och inkomstindex för 2023–2026.

Inkomstindex baseras på förändringen av genomsnittlig pensionsgrundande inkomst mellan två år. Pensionsgrundande inkomster (PGI) som överstiger 0,423 prisbasbelopp ingår för individer som är mellan 16–64 års ålder. Både inkomster över och under det så kallade avgiftstaket på 8,07 inkomstbasbelopp ingår i inkomstmättet.

Inkomstindex för åren 2024–2026 är beräknat utifrån Konjunkturinstitutets prognos för summa PGI. Pensionsmyndigheten har gjort en prognos för antal med PGI som baseras på Konjunkturinstitutets prognos för sysselsättning samt SCB:s befolkningsprognos och har därefter färdigställt prognosen för inkomstindex för åren 2024–2026. Den antagandebild som använts till prognoserna finns i bilaga 2.

Inkomstindex för år 2023 är 203,13 vilket innebär att indexet ökar med 4,6 procent jämfört med år 2022. Prognos för de olika delarna i inkomstindex redovisas nedan.

Tabell 1. Prognos pensionsgrundande inkomst (PGI)

Förklaringspost	Utfall			Prognos			
	2019	2020	2021	2022	2023	2024	2025
Summa PGI (miljarder kronor)	1 871	1 908	2 009	2 122	2 206	2 271	2 386
Procentuell utveckling	3,3	2,0	5,3	5,6	4,0	2,9	5,1
Antal med PGI (tusental)	5 450	5 405	5 485	5 560	5 565	5 575	5 600
Förändring (tusental)	+19	-45	+80	+75	+5	+10	+25
Snittinkomst (tusental kronor)	343	353	366	382	396	407	426
Procentuell utveckling	2,9	2,8	3,8	4,2	3,9	2,8	4,6

Utvecklingen av antalet personer i åldern 16–24 som arbetar och som når över inkomsten på 0,423 prisbasbelopp per år har relativt stor betydelse för antalet med pensionsgrundande inkomst. Antalet med pensionsgrundande

inkomst för dem som är äldre förändras inte så mycket från år till år. De yngre har i regel låga inkomster. Under senare år har befolkningen ökat. Sysselsättningen har ökat under senare år men under pandemin 2020 har antalet sysselsatta minskat. Antalet med pensionsgrundande inkomst har därför ökat de senaste åren fränsett 2020 då antalet minskade. Återhämtningen efter pandemin prognostiseras leda till relativt stora ökningar av PGI-summa och antal med PGI.

Summa PGI styrs främst av lönesummeutvecklingen men till viss del även av prisbasbeloppets utveckling eftersom prisbasbeloppet påverkar många socialförsäkringar.

Det är förhållandevis små skillnader i inkomstindex jämfört med föregående prognos för åren 2024–2026.

Tabell 2. Prognos inkomstindex

	Fastställda inkomstindex				Prognos		
	2020	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Procentuell förändring av inkomstindex	3,8	2,2	4,1	4,6	3,5	2,7	4,6
Inkomstindex, ny prognos	182,58	186,52	194,19	203,13	210,21	215,99	225,99
Inkomstindex, föregående prognos					209,82	217,57	226,55

Beräkningen av *balanstalet* baseras på samma antaganden som utgiftsprognoserna. Balanstalet består av tre komponenter, avgiftstillgång, AP-fondernas fondkapital samt pensionsskuld.

Ett gemensamt antagande har gjorts för utvecklingen av aktiekurserna. Det är nödvändigt att göra ett sådant antagande för att kunna beräkna AP-fondens ställning och därmed balanstalet. Vid beräkningen antas att aktier ger en överavkastning i förhållande till korta räntor på 3,5 procent, inklusive utdelningar. Av dessa 3,5 procent förväntas ungefär 2,5 procentenheter komma från utdelning och ungefär 1 procentenhet från orealiserad avkastning. Korta räntor förväntas bidra med ungefär 1,5 procent avkastning. Avkastningsantagandet är behäftat med mycket stor osäkerhet och bör inte betraktas som en ”prognos”. Även två alternativa antaganden har gjorts för kursutvecklingen för att illustrera hur detta antagande påverkar balanstatsprognosen. De övriga två alternativen ska ses som en känslighetsanalys om hur balanstalet påverkas av antagandet om aktiekursernas utveckling. I det optimistiska alternativet har antagandet höjts med tio procentenheter för varje år jämfört med huvudalternativet och i det pessimistiska alternativet har det sänkts lika mycket.

Den tabell som följer redovisar bland annat de antaganden som gjorts för kursutvecklingen 2022 till 2024. Något antagande om kursutvecklingen 2025 och 2026 behöver inte göras eftersom balanstalet för 2025 och 2026 baseras på utfallen för 2023 och 2024. I tabellen visas utfallet för balanstalet för 2023 och 2024 och en prognos för 2025–2026. Från och med 2017 har det införts dämpade balanstal som i stället för balanstalen används vid beräkning av balansindex. Detta innebär att bara en tredjedel av balanstalens avvikelser från 1,0 påverkar balansindex. Det dämpade balanstalet redovisas endast för huvudalternativet.

Enligt beräkningarna kommer inte en ny balanseringsperiod inledas under prognoshorizonten för något av alternativen. Prognosen är osäker och det finns en risk för både en bättre och en sämre utveckling. Det som skiljer alternativen åt är den förväntade utvecklingen av aktiekurserna vilket påverkar AP-fondernas tillgångar.

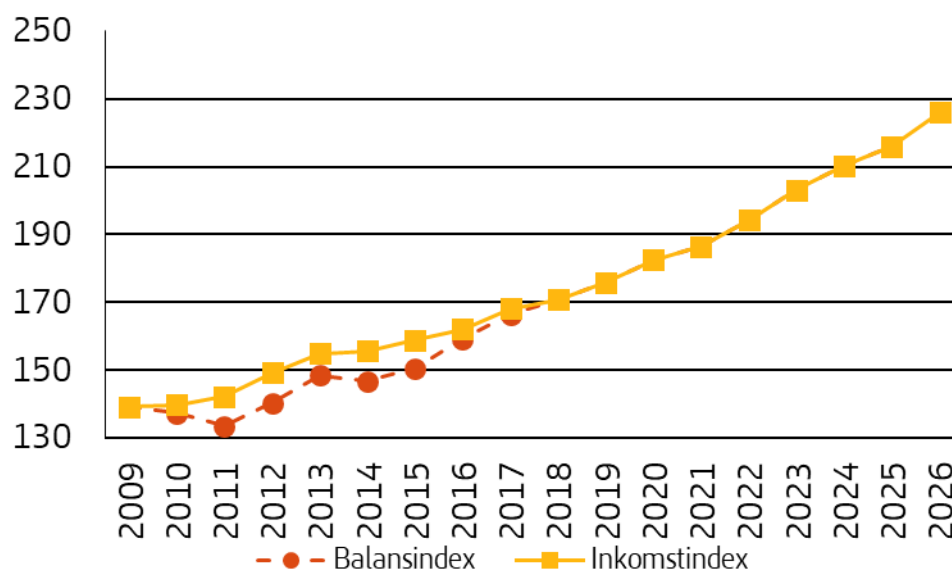
Tabell 3. Prognos för balanstal enligt de tre olika alternativen

Antagande och scenario	2023	2024	2025	2026
Aktiekursernas utveckling, %				
- Huvudalternativ		+5	+4	
- Optimistiskt alternativ		+15	+14	
- Pessimistiskt alternativ		-6	-6	
Balanstal	Utfall		Prognos	
- Huvudalternativ	1,1202	1,1295	1,1136	1,1074
- Optimistiskt alternativ	1,1202	1,1295	1,1261	1,1337
- Pessimistiskt alternativ	1,1202	1,1295	1,1011	1,0829
Dämpat balanstal				
- Huvudalternativ	1,0401	1,0432	1,0379	1,0358

Balanstalets utfall för 2024 beräknas bli 1,1295 vilket innebär att tillgångarna var drygt 1 300 miljarder kronor högre än skulderna utefter de förutsättningar som gällde 2022. Balanstalet beräknas öka trots relativt stora nedgångar av AP-fondernas marknadsvärden under 2022. Anledningen till det starka balanstalet för 2024 är en stor ökning av avgiftsinkomsterna under 2022, se Figur 2. Prognosen för balanstalet för 2025 är i stort sett densamma som i föregående prognos, se tabell 4. Däremot är prognosen för 2026 sänkt främst på grund av en högre pensionsskuld.

Diagrammet som följer visar utvecklingen och prognoser för inkomstindex och balansindex i huvudalternativet. Sedan 2018 kommer det endast att finnas inkomstindex och inte något balansindex enligt beräkningen.

Figur 3. Inkomstindex och balansindex 2009–2026

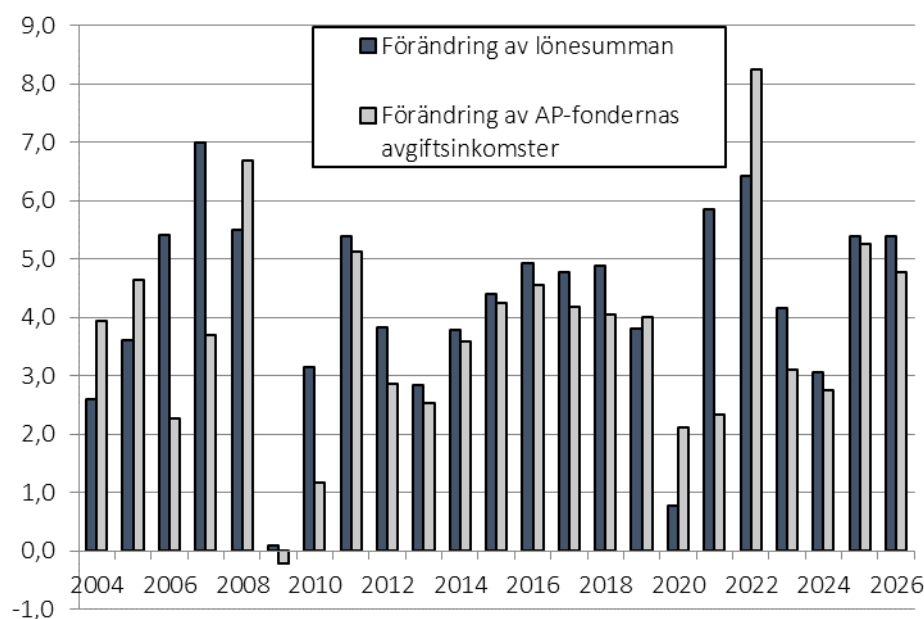

Pensionssystemets tillgångar består till största delen av avgiftstillgången vars utveckling styrs av pensionssystemets avgiftsinkomster och omsättningstiden. Avgiftsinkomsterna består av en arbetsgivaravgift och egenavgift samt en allmän pensionsavgift och en statlig ålderspensionsavgift.

Arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften utgör tillsammans drygt 90 procent av avgiftsinkomsten och de påverkas av lönesummans utveckling. Egenavgiften kan ha en annan utvecklingstakt, men den avgiften utgör bara ungefär en procent av avgiftsinkomsterna. Den statliga ålderspensionsavgiften utgör för närvarande 7–8 procent av avgiftsinkomsterna. Den påverkas till exempel av utvecklingen inom sjuk- och arbetslöshetsförsäkringarna. Statliga ålderspensionsavgifter har ofta haft en låg men ojämn utvecklingstakt.

De största delarna av avgiftsinkomsten, arbetsgivaravgiften och den allmänna pensionsavgiften, följer utvecklingen av lönesumman, medan egenavgifter och statliga ålderspensionsavgifter har haft en annan utveckling som generellt sett varit lägre. Detta medför att avgiftsinkomsterna har ökat i lägre takt än lönesumman för de flesta åren. En jämförelse mellan lönesummans utveckling och avgiftsinkomsterna redovisas i diagrammet som följer.

Figur 4. Förändring av lönesumman respektive AP-fondernas avgiftsinkomster jämfört med året innan, procent

Tabellen som följer visar de komponenter som ingår i balanstalet. Beloppen anges i miljoner kronor.

Tabell 4. Prognos för skulder, tillgångar och balanstal samt jämförelse med tidigare prognos

Balanseringsår	Utfall/ prognos	Avgifts- tillgång	AP-fonderna	Summa tillgångar	Pensions-skuld	Balanstal
2024	Utfall	9 907 383	1 825 812	11 733 195	10 387 779	1,1295
2025	Ny prognos	10 236 883	1 898 215	12 135 097	10 897 242	1,1136
	Föregående prognos	10 184 453	1 888 065	12 072 517	10 853 715	1,1123
2026	Ny prognos	10 510 137	1 974 610	12 484 747	11 273 753	1,1074
	Föregående prognos	10 531 998	1 962 001	12 493 999	11 202 526	1,1153

Följsamhetsindexering och basbelopp

Alla inkomstpensioner samt tilläggs-pensioner efter 65 års ålder är följsamhetsindexerade. Detta innebär att pensionerna räknas om vid varje årsskifte med förändringen av inkomstindex efter ett avdrag på 1,6 procentenheter.

Om balanseringen är aktiverad används ett så kallat balansindex i stället för inkomstindex.

År 2023 blev inkomstpensionerna uppräknade med 3,0 procent. För år 2024 beräknas inkomstpensionen att indexeras upp med 1,9 procent. Genom att räkna bort effekten av förändringen av prisbasbeloppet kan real förändring av inkomstpensionerna beräknas. På grund av den höga inflationen beräknas inkomstpensionerna minska reellt för åren 2023–2024.

Tabellen nedan visar effekten av följsamhetsindexeringen enligt huvudalternativet ovan. Förändringen för inkomstpension gäller också tilläggspension över 65 år.

Tabell 5. Index- och inkomstpensionsutveckling 2021–2026

Prognosförändring	Utfall			Prognos		
	2021	2022	2023	2024	2025	2026
Förändring av inkomstindex, %	+2,2	+4,1	+4,6	+3,5	+2,7	+4,6
Nominell förändring av inkomstpensionerna, %	+0,5	+2,5	+3,0	+1,9	+1,1	+3,0
Förändring av prisbasbelopp, %	+0,6	+1,5	+8,7	+9,3	+1,9	+0,9
Real förändring av inkomstpensionerna, %	−0,1	+1,0	−5,3	−6,8	−0,8	+2,1

Balansindex har tidigare använts istället för inkomstindex. Indexeringen är återställd 2018 och för år 2023 finns det inte heller något balansindex eftersom balanstalet är över ett. För åren 2024–2026 beräknas att balanstalet och därmed också det dämpade balanstalet blir större än 1,0 vilket innebär att det inte blir någon balansering dessa år enligt beräkningen.

När den inkomstgrundade pensionen har en lägre uppräkningsgrad än garantipensionen höjs garantipensionen för dem som hade både inkomstgrundad pension och garantipension. När inkomstpensionen har en lägre uppräkningsgrad än garantipensionen tillkommer det även en del nya ”garantipensionärer” som hamnar under brytpunkten för garantipension. De får dock låga belopp i garantipension.

Prisbasbeloppet beräknas öka under perioden 2024–2026. Höjda prisbasbelopp har en höjande effekt på utgiftsnivån för garantipension till ålderspension, garantipensioner till efterlevandepension, äldreförsörjningsstöd, efterlevandestöd samt tilläggspension före 65 års ålder. Inkomstindex beräknas också öka. Det påverkar inkomstgrundade efterlevandepensioner inklusive barnpensioner. Prognosen för inkomstindex påverkar också pensionsrätten för barnår.

Tabellen nedan visar de tre viktigaste indexen inom pensionssystemet för åren 2022–2026. Inkomstindex och inkomstbasbeloppet är prognostiserade av Pensionsmyndigheten medan prisbasbeloppet är prognostiserat av Konjunkturinstitutet. Indexen redovisas också i bilaga 2. Åren 2024–2026 kommer det inte att finnas något balansindex enligt beräkningen.

Tabell 6. Fastställda och prognostiserade index och basbelopp

Index och basbelopp	Utfall		Prognos		
	2022	2023	2024	2025	2026
Inkomstindex	194,19	203,13	210,21	215,99	225,99
Inkomstbasbeloppet	71 000	74 300	76 900	79 000	82 700
Prisbasbeloppet	48 300	52 500	57 400	58 500	59 000

Utgiftsområde 11 Ekonomisk trygghet vid ålderdom

1:1 Garantipension till ålderspension

Tabell 7. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2023	2024	2025	2026
26 203 900	30 669 900	31 199 300	27 496 700

Analys

Antalet ålderspensionärer beräknas öka under åren 2023–2026 eftersom det är fler som tillkommer än som avlider. Nya ålderspensionärer har inkomstgrundad pension i betydligt större utsträckning än äldre ålderspensionärer. Därför är det en lägre andel av de nya pensionärerna som får garantipension. Antalet garantipensionärer påverkas även av relationen mellan följsamhetsindexeringen och prisindexeringen. De år följsamhetsindexeringen är högre än prisindexeringen minskar antalet garantipensionärer av detta skäl och vice versa. Det beror på att garantipensionens gränsvärden räknas upp med prisbasbeloppet samt att garantipensionen avräknas mot inkomstpensionen som följsamhetsindexeras.

I prognosen har hänsyn tagits till höjningen av minimiåldern för att få garantipension från 65 till 66 år för år 2023 och från 66 till 67 år 2026.

Hänsyn har tagits till förslaget om ändrad beräkning av försäkringstid för flyktingar som redovisas i Prop. 2021/2022:237. Där står att bosättningsstid i ett tidigare hemland inte ska få tillgodoräknas som försäkringstid för garantipension. Det sänker utgifterna för garantipension avseende nybeviljade. Utgifterna för garantipension beräknas av den anledningen minska med 41 miljoner kronor för år 2024 respektive 133 miljoner kronor för år 2025.

I snitt förväntas 1 040 000 ålderspensionärer ha garantipension år 2023. Antalet ålderspensionärer med garantipension beräknas bli 1 112 000 år 2024 och 1 128 000 år 2026.

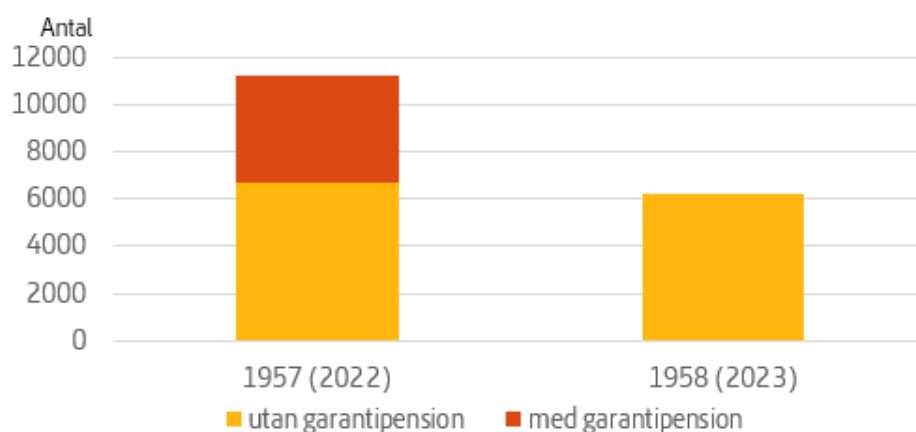
Genomsnittligt garantipensionsbelopp beräknas öka fram till år 2024 för att därefter vara ungefär oförändrat. Det beror till största del på indexeringen, en kombination av prisbasbeloppet och inkomstindex.

Det kom en dom från EU-domstolen i december 2017 som innebär att garantipensionen ska beräknas annorlunda för personer som har bott och tjänat in pension och försäkringsperioder i flera EU/EES-länder. Förmånen kommer med den nya tillämpningen att endast beviljas till personer bosatta i Sverige och i beräkningen kommer hänsyn att tas till pensionärens totala försäkringstid inom EU/EES, inte bara den svenska försäkringstiden. Garantipensionen kommer samtidigt att minska med faktiskt beviljade utländska pensioner från andra EU/EES-länder vilket inte gjorts tidigare.

Garantipensionen kan i olika fall bli både högre och lägre. Den nya tillämpningen har gällt sedan februari 2019 för nybeviljade ärenden och befintliga ärenden har ändrats sedan juli 2019. Garantipension har betalats ut till personer bosatta utanför Sverige inom EU/EES fram till december 2022 för att därefter upphört. Det är 57 000 personer bosatta utomlands som har fått sin garantipension indragen vid årsskiftet.

Antalet som nybeviljas inkomstpension vid 65 års ålder har hittills under 2023 sjunkit med 45 procent jämfört med samma period 2022. Det beror på att den lägsta åldern för garantipension har höjts från 65 till 66 år 2023. Höjningen av åldern påverkar både de som annars hade fått garantipension och de som inte får det. Att personer skjuter på sitt uttag av inkomstpension leder till att deras allmänna pension blir högre vid uttaget.

Figur 5 Antal nybeviljade 65-åringar med inkomstpension januari-april 2022 och 2023, för årskullar 1957 och 1958

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 8 Prognosjämförelse utgifter för garantipension. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	25 954 900	29 475 800	28 453 200	25 463 600
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		+1 080 100	+2 576 100	+1 800 100
Volym- och strukturförändringar	+249 000	+114 000	+170 000	+233 000
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	26 203 900	30 669 900	31 199 300	27 496 700
Differens i 1000-tal kronor	+249 000	+1 194 100	+2 746 100	+2 033 100
Differens i procent	+1,0	+4,1	+9,7	+8,0

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för garantipension påverkas främst av prisbasbeloppet men indirekt även av inkomstindex/balansindex (ju lägre inkomstindex/balansindex desto högre garantipensioner).

Prognosen för prisbasbeloppet är höjd för åren 2024–2026 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Inkomstindex för 2024 är högre jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en sänkande effekt på utgiftsprognosen för år 2024. Prognosen för inkomstindex är sänkt för åren 2025–2026 jämfört med föregående prognos. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2025–2026.

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet beräknas bli något högre än vad som antogs i föregående prognos. Medelbeloppet har varit något högre under de senaste månaderna jämfört med vad som antogs i föregående prognos. Medelbeloppet och utgifterna har blivit högre efter årsräkningen än vad som antogs i föregående prognos. Utgiftsprognosen har därför höjts för åren 2023–2026.

1:2 Efterlevandepensioner till vuxna

Tabell 9 Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2023	2024	2025	2026
8 570 200	8 134 800	7 612 600	7 271 000

Från anslaget finansieras änkepension, allmän omställningspension, förlängd omställningspension och särskild efterlevandepension samt garantipensioner till dessa förmåner. Änkepension svarar för 92 procent av utgifterna.

Analys

Änkepensionssystemet är under avveckling. För åren 2023–2026 beräknas antalet änkepensioner minska med knappt 11 000 per år. Antalet änkepensioner prognosticeras till strax under 190 000 i genomsnitt under 2023 och förväntas sjunka till 157 000 år 2026. Antalet garantipensioner till änkepension prognosticeras bli 1 400 i genomsnitt under 2023 och beräknas minska till 800 fram till 2026.

Allmänna omställningspensioner beräknas ligga på i princip samma nivå fram till 2026. För 2023 beräknas antalet bli 3 100 och öka något till 3 300 år 2026, detta på grund av riktåldershöjningar. Antalet garantipensioner till allmän omställningspension beräknas bli 2 100 år 2022 och ligga kvar på denna nivå år 2026.

Antalet förlängda omställningspensioner beräknas ligga på samma nivå, kring 2 800 under perioden 2023 till 2026. Garantipensioner till förlängd omställningspension förväntas också ligga kvar på nivån 2 000 under perioden.

Prognosen har beaktat den planerade höjningen av den högre pensionsåldern från 66 till 67 år 2026.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 10 Prognosjämförelse utgifter för efterlevandepension till vuxna. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	8 570 100	8 117 700	7 661 800	7 282 500
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	+100	+17 100	-49 200	-11 500
Volym- och strukturförändringar	0	0	0	
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	8 570 200	8 5134 800	7 612 600	7 271 000
Differens i 1000-tal kronor	+100	+17 100	-49 200	-11 500
Differens i procent	0,0	0,2	-0,6	-0,2

Ändrade makroekonomiska antaganden

De inkomstgrundade efterlevandepensionerna påverkas av inkomstindex. Garantipensionerna påverkas främst av prisbasbeloppet, men indirekt också av inkomstindex (ju högre inkomstindex desto lägre garantipensioner). Inkomstindex har störst inverkan på utgiftsprognosen. För prognosen av omställningspension används också en sammanvägning av timlöneökningen under flera år.

Jämfört med föregående prognos så är inkomstindex höjts med 0,2 procent för 2024, minskat med 0,7 procent för 2025 och sänkts med 0,2 procent för 2026. Detta medför att utgifterna för efterlevandepension till vuxna förändras med ungefär lika mycket för respektive år.

Prisbasbeloppet är oförändrad jämfört med föregående prognos höjts med 800 kronor för 2024, med 1 300 kronor för 2025 och med 1 200 kronor för 2026. Timlöneökningen förväntas sjunka för 2024 jämfört med föregående prognos. Under perioden 2025 till 2026 väntas den öka igen. Den samlade effekten av ändrade prognoser av prisbasbelopp och timlöneökning på av utgifterna för omställningspension är en ökning under perioden 2024 till 2026.

Volym- och strukturförändringar

I volymförändringarna har inga justeringar gjorts jämfört med föregående prognos och det finns därmed inga skillnader jämfört med denna.

1:3 Bostadstillägg till pensionärer

Tabell 11 Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2023	2024	2025	2026
13 624 200	14 008 700	14 231 800	13 993 900

Analys

Under prognosperioden beräknas antalet ålderspensionärer som får bostadstillägg (BTP) öka. Antalet ålderspensionärer prognostiseras öka vilket har en höjande effekt på antalet förmånstagare. Något som dock motverkar detta är att många av mottagarna är äldre pensionärer och att nyblivna pensionärer i genomsnitt har en högre pension.

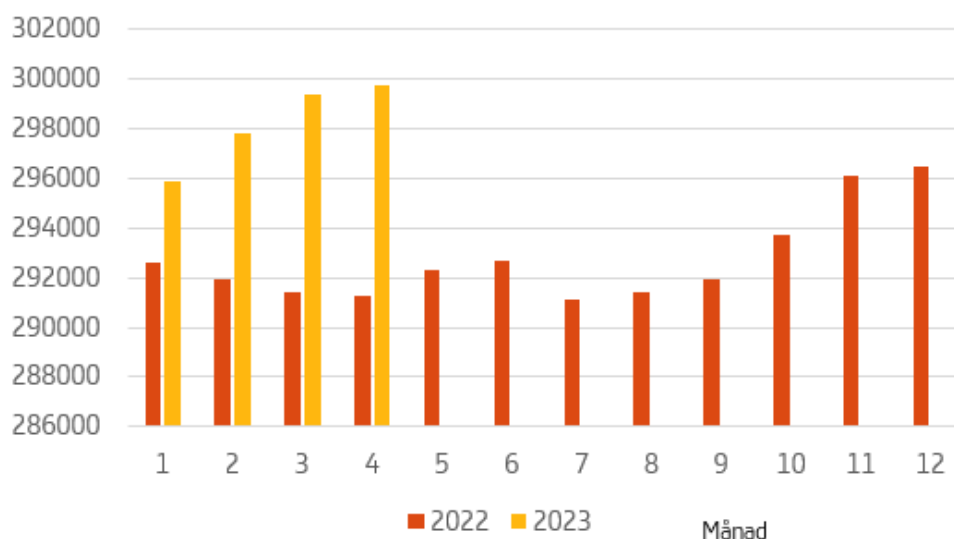
Boendekostnadernas förändringar har stor betydelse för bostadstilläggets utveckling. Boendekostnaderna för år 2023 beräknas öka med 7,0 procent och med 4,8 procent för år 2024. Vi antar att boendekostnaderna ökar med två procent per år för åren därefter. Boendekostnaderna för 2023 ökar bland annat beroende på att schabloner för boendekostnaderna ökar mycket.

Benägenheten att ansöka om bostadstillägg påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort ”mörkertalet” är, det vill säga hur många som är berättigade till bostadstillägg men som inte har det. Förändras benägenheten att ansöka om bostadstillägg kan utgifterna för bostadstillägg påverkas.

Från 2022 till 2023 ökar medelantalet BTP-tagare med ålderspension. Det beror bland annat på regeländringar under 2022, högre boendekostnader och fler ålderspensionärer. Ökningen av inkomstpensionen 2023 är lägre i förhållande till ökningen av prisbasbeloppet. Prisbasbeloppet ökar med 8,7 procent 2023, vilket är en relativt kraftig ökning. De regeländringar som genomfördes i augusti 2022 med höjt fribelopp och höjt konsumtionsstöd beräknas öka antalet förmånstagare. År 2023 beräknas medelantalet pensionärer med BTP vara cirka 303 000. Hur många som faktiskt söker bostadstillägg kommer ha betydelse för vad antalet blir. Antalet beräknas öka till 307 000 år 2024 och beräknas sedan minska till 304 000 år 2026.

I nedanstående figur visas att antalet förmånstagare har ökat sedan regeländringen i augusti 2022.

Figur 6 Antalet pensionärer med bostadstillägg per månad år 2022–2023

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 12. Prognosjämförelse utgifter av bostadstillägg. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	13 382 000	13 776 300	13 849 300	13 628 800
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	-26 900	+88 400	+236 300	+220 600
Volym- och strukturförändringar	+269 100	+144 000	+146 200	+144 500
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	13 624 200	14 008 700	14 231 800	13 993 900
Differens i 1000-tal kronor	+242 200	+232 400	+382 500	+365 100
Differens i procent	+1,8	+1,7	+2,8	+2,7

Ändrade makroekonomiska antaganden

Utgifterna för bostadstillägg påverkas av inkomstindex/balansindex, prisbasbelopp och boendekostnadsutvecklingen.

Inkomstindex för 2024 är högre jämfört med föregående prognos. Det leder till att inkomstpensionen blir högre för 2024. Eftersom bostadstillägg påverkas av pensionärens inkomst så har detta en sänkande effekt på utgiftsprognosen för bostadstillägg för 2024. För åren 2025–2026 har prognosen för inkomstindex sänkts.

Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för åren 2024–2026 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har en höjande effekt på garantipension och många tjänstepensioner. Det har haft en något sänkande effekt på utgiftsprognosen.

Prognosen för förändring av boendekostnader har sänkts för 2023 jämfört med föregående prognos. Det har en sänkande effekt på utgiftsprognosen för år 2023. För år 2024 har dock prognosen för förändring av boendekostnaderna höjts jämfört med föregående prognos. Det har haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för åren 2024–2026.

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet beräknas bli högre än vad som prognostiserades i föregående anslagsuppföljning. Medelbeloppet har varit högre under 2023 än vad som tidigare prognostiserats. Det har varit flera omräkningar av belopp under de senaste månaderna och medelbeloppet har blivit högre än vad som tidigare prognostiserats. De retroaktiva utgifterna har också varit högre än vad som tidigare prognostiserats.

1:4 Äldreförsörjningsstöd

Tabell 13. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2023	2024	2025	2026
1 229 800	1 303 600	1 348 200	1 371 700

Analys

Förmånen är avsedd för personer som är 66 år eller äldre och som inte får sina grundläggande försörjningsbehov tillgodosedda genom andra pensionsförmåner. Från år 2023 har minimiåldern höjts från 65 till 66 år från när äldreförsörjningsstöd beviljas, samt höjs från 66 till 67 år 2026.

Medelantalet personer med äldreförsörjningsstöd (ÄFS) beräknas till 24 000 år 2023. Antalet personer med ÄFS beräknas öka under kommande år eftersom en större andel av dem som är födda 1938 eller senare är berättigade till ÄFS jämfört med dem som är födda 1937 eller tidigare. De som är födda 1937 eller tidigare kan få hel garantipension efter 10 års bosättningsstid i Sverige. Det är därför mycket färre från denna grupp som har ÄFS. Reglerna ser annorlunda ut för de som är födda 1938 eller senare och det krävs 40 års bosättningsstid för att få hel garantipension. Av dessa skäl beräknas antalet personer med ÄFS öka under kommande år.

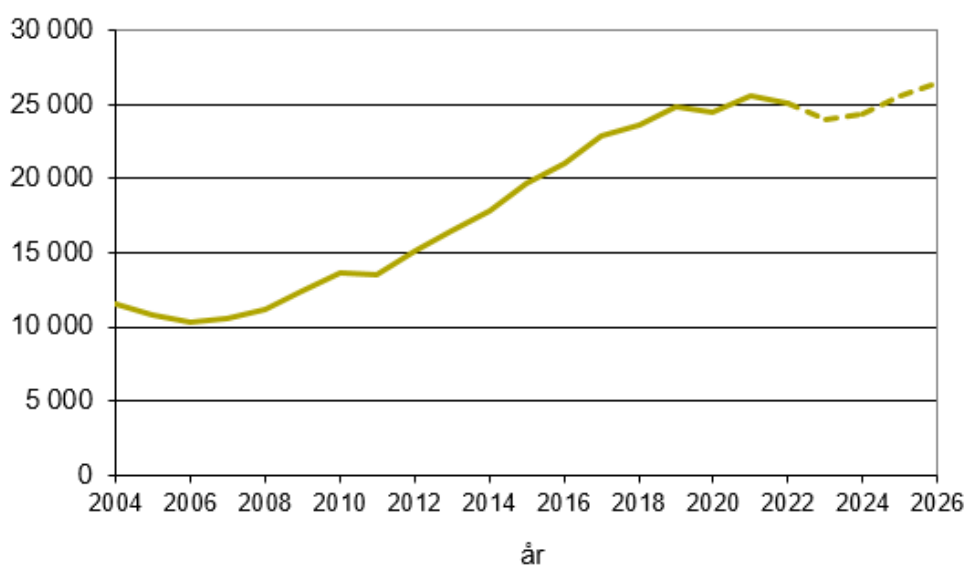
Antalet förmånstagare beräknas minska under 2023 beroende på regeländringar i augusti 2022 inom bostadstillägg och garantipension. Konsumtionsstödet inom bostadstillägg har under 2022 höjts och garantipensionen har höjts. Taket för boendekostnad har höjts till 7 500 kronor per månad 2022. De som har både bostadstillägg och äldreförsörjningsstöd får sänkt äldreförsörjningsstöd när bostadstillägget och garantipensionen höjs. En del individers äldreförsörjningsstöd sänks då till noll kronor vilket sänker antalet med äldreförsörjningsstöd.

Antalet förmånstagare påverkas av minskad eller ökad invandring. Invandringen av asylskäl ökade tidigare, men under de senaste åren har den minskat. Ungefär två procent är över 60 år av dem som invandrar av asylskäl och som får uppehållstillstånd. Det är mer sannolikt att få äldreförsörjningsstöd om en individ har invandrat av asylskäl i förhållande till om invandringen skett inom EU. De som är födda inom EU får ofta pension från sitt hemland medan de som invandrat av asylskäl sällan får pension från sitt hemland. Vid en invandring senare i livet blir den svenska pensionen lägre och några av de som invandrar av asylskäl kan då bli beroende av äldreförsörjningsstöd.

Benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd påverkar utgiften. Det är osäkert hur stort mörkertalet är, det vill säga hur många som är berättigade till äldreförsörjningsstöd men som inte har förmånen. Förändras benägenheten att ansöka om äldreförsörjningsstöd kan utgifterna för äldreförsörjningsstöd påverkas.

År 2026 beräknas antalet förmånstagare vara 26 500 personer.

Figur 7 Antal personer med äldreförsörjningsstöd, utfall och prognos

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 14. Prognosjämförelse utgifter av äldreförsörjningsstöd. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	1 228 200	1 304 000	1 342 000	1 367 700
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden	+1 700	+17 400	+25 300	+24 300
Volym- och strukturförändringar	-100	-17 800	-19 100	-20 300
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	1 229 800	1 303 600	1 348 200	1 371 700
Differens i 1000-tal kronor	+1 600	-400	+6 200	+4 000
Differens i procent	+0,1	-0,0	+0,5	+0,3

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för åren 2024–2026 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Eftersom skälig levnadsnivå är knuten till prisbasbeloppet har denna förändring haft en höjande effekt på utgiftsprognosen för dessa år.

Konjunkturinstitutets prognos för förändring av boendekostnadsindex avseende bostads- och hyresrätter är höjd för år 2023–2024 jämfört med prognosen i föregående anslagsuppföljning. Det har haft en höjande effekt för utgiftsprognosen för åren 2023–2026.

Volym- och strukturförändringar

Medelbeloppet beräknas bli lägre jämfört med föregående prognos. Medelbeloppet har varit lägre under 2023 än vad som tidigare har prognostiserats.

De retroaktiva utgifterna har under de senaste månaderna blivit något högre än vad som prognostiserades i föregående anslagsuppföljning. Utgiftsprognosen har därför höjts jämfört med föregående anslagsuppföljning.

1:5 Inkomstpensionstillägg

Tabell 15. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2023	2024	2025	2026
6 030 000	6 079 000	6 139 000	5 977 000

Analys

Inkomstpensionstillägg är en ny pensionsförmån som började att betalas ut i september 2021.

Utgifterna för inkomstpensionstillägg prognostiseras till 6,0 miljarder kronor för 2023. Utgifterna ökar något årligen till följd av ett inflöde av nya pensionärer för att sedan sjunka år 2026 på grund av den höjda åldersgränsen för tillägget. Eftersom beloppsnivåerna inte indexeras beror utgiftsförändringar främst av förändringar av antalet pensionärer som är berättigade till förmånen.

I december 2023 beräknas omkring 58 procent, 1 230 000 pensionärer, av alla pensionärer som är 66 år och äldre att få en utbetalning av inkomstpensionstillägg. Denna andel av pensionärer över riktåldern beräknas vara relativt oförändrad fram till december 2026 vilket då kommer att motsvara 1 210 000 pensionärer och en riktålder på 67 år. Andelen mottagare bland kvinnor beräknas vara strax under 70 procent över hela prognoshorizonten.

Andelen män med inkomstpensionstillägg beräknas ligga på strax under 48 procent över hela prognoshorizonten. Skillnaden mellan könen förklaras främst av att män i större utsträckning har pensioner som är för höga för att vara berättigade till förmånen.

Det genomsnittliga årsbeloppet beräknas ligga på cirka 4 900 kronor över hela prognoshorizonten. Kvinnorna beräknas vara berättigade till högre belopp än männen, cirka 5 200 kronor i genomsnitt över hela prognoshorizonten. Männen beräknas få omkring 4 300 kronor i genomsnitt.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 16. Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	5 992 000	6 032 000	6 083 000	5 919 000
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden				
Volym- och strukturförändringar	+38 000	+47 000	+56 000	+58 000
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	6 030 000	6 079 000	6 139 000	5 977 000
Differens i 1000-tal kronor	+38 000	+47 000	+56 000	+58 000
Differens i procent	+0,6	+0,8	+0,9	+1,0

Volym- och strukturförändringar

Prognosen följer den för ålderspension som antar ett något lägre utflöde av berättigade pensionärer.

2:1 Pensionsmyndigheten

Tabell 17 Prognos anslag, 1000-tal kronor

2023	2024	2025	2026
772 000	717 000	755 000	770 000

Analys

Prognosen för anslagsutgifterna är oförändrad sedan föregående prognostillfälle.

Anslagsprognosen för åren 2023-2025 motsvarar anvisade medel för innevarande år respektive aviserade medel i senaste budgetpropositionen (BP23) för åren 2024 och 2025. För år 2026 framgår ingen anslagsnivå i BP23 varför myndigheten utgått från aviserat anslag 2025 och räknat upp detta med 2 procent för att kompensera för pris- och löneökningar. Detta ger en anslagsprognos på 770 miljoner kronor för år 2026.

Pensionsmyndigheten har i Budgetunderlaget 2024-2026 redogjort för finansieringsbehov och äskat medel avseende ofinansierade verksamheter uppgående till drygt 130 miljoner kronor årligen under budgetperioden varav förvaltningsanslaget utgör ca 50 procent. Detta ytterligare finansieringsbehov ingår inte i beräkningen av prognosen eftersom det inte ryms inom tillgängliga medel men kommer givetvis ha negativ inverkan på den verksamhet som kan bedrivas och de resultat som uppnås 2024 och framåt om inte ytterligare medel tillförs. I Budgetunderlaget 2024-2026 informerade myndigheten även om de kostnader som den nya Utbetalningsmyndigheten bedöms föra med sig. Kostnader för vilka resurser kommer att behöva tas från befintlig verksamhet om inte särskilda medel tillförs Pensionsmyndigheten.

Pensionsmyndighetens bedömning är att det i dagsläget inte framkommit något som förändrar de beräkningar avseende ytterligare finansieringsbehov som lämnades i Budgetunderlaget. Fortsatt dialog med uppdragsgivaren sker dock löpande under budgetprocessen inför 2024 för att skapa bästa möjliga förutsättningar för verksamheten de kommande åren. Då det finns många osäkra, och till viss del samverkande, parametrar så vill myndigheten i detta sammanhang lämna öppet för fortsatta diskussioner kring nivå och tidsram för eventuella budgettillskott till verksamheten framöver.

I denna prognos har myndigheten fortsatt inte tagit hänsyn till eventuella konsekvenser inom följande områden där utredning, beredning etc. pågår:

- Garantipensionsutredningen
- Beloppsgräns för att utreda återkrav
- Delbetänkande av 2021 års bidragsbrottsutredning – Stärkt arbete med att bekämpa bidragsbrott (sanktionsavgift)

Anslagsöversikt

Prognosen för 2023 ryms inom tilldelade medel.

Tabell 18 Anslagsöversikt 2023, 1000-tal kronor

Ingående överföringsbelopp från 2022	66 536
Anslag 2023	705 136
Summa tilldelade medel 2023	771 672
Prognos för hela året	772 000
Årets över/under-skridande	-66 864
Avvikelse från tilldelade medel	-328
Högsta anslagskredit	21 154
Tillgängliga medel	792 826
Överskridande av anslagskredit	0

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen som följer görs en jämförelse med den prognos som lämnades i februari.

Tabell 19 Prognosjämförelse. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	772 000	717 000	755 000	770 000
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden				
Volym- och strukturförändringar				
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	772 000	717 000	755 000	770 000
Differens i 1000-tal kronor	0	0	0	0
Differens i procent	0,0	0,0	0,0	0,0

De totala administrationskostnaderna

I följande tabell redogörs för Pensionsmyndighetens prognos för de totala administrationskostnaderna, samtliga finansieringskällor, samt fördelningen mellan finansieringskällorna.

Prognoserna för de totala kostnaderna motsvarar här angivna medel i BP23 med kompletteringar till följd av regeringens beslut om avgiftsuttag för 2024, S2022/02341.

Tabell 20 Totala administrationskostnader. Beloppen i löpande priser, 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Total administrationskostnad	1 887 000	1 866 000	1 931 000	1 969 000
Varav Anslagsmedel	772 000	717 000	755 000	770 000
Varav AP-fonder/Inkomstpension	626 000	645 000	660 000	673 000
Varav Premiepensionsfonder/ Premiepension	489 000	504 000	516 000	526 000

Analys

De naturliga svängningarna inom ramen för vår verksamhet, som till exempel kan komma av tillfälliga insatser inom något område eller förmån, gör att proportionerna för belastningen mot de olika finansieringskällorna ständigt varierar. Detta gör i sin tur den tredelade finansieringsmodellen till en ständig utmaning som trots omfattande beräkningar vid verksamhetsplaneringen och noggrann uppföljning av kostnadsutfallet blir svår att förutse. Utifrån analyser av tidigare utfall samt av verksamhetsplaner för de kommande åren, görs prognoser för fördelningen mellan finansieringskällorna. Denna kostnadsfördelning, som således är svår att prognostisera, används i beräkningarna i utgiftsprognoser, Budgetunderlag samt i framställan om avgiftsuttag.

Kredit på räntekonto i Riksgälden (7 kap 4 § budgetlagen)

Räntekontokrediterna får användas för att finansiera rörelsekapital till Pensionsmyndighetens verksamhet som helhet och till premiepensionssystemet fram till tidpunkten för avgiftsuttaget. Avgiftsuttag från premiepensionskonton görs en gång per år, i maj. Pensionsmyndighetens räntekontokredit används också för det behov som uppstår på Pensionsmyndigheten innan dess Fondtorgsnämnden uppnår full kostnadstäckning.

Räntekontokrediterna under 2023 uppgår till 430 miljoner kronor. Den 31 mars uppgick räntekontosaldot till 150 miljoner kronor. Vid den tidpunkten fanns ett överskott av likvida medel avseende administrationen av inkomstpension med 3 miljoner kronor, för anslagsfinansierad verksamhet med 95 miljoner kronor samt när det gäller finansiering av premiepensionssystemet ett överskott med 52 miljoner kronor. Räntekontosaldot består av rörelsekapital för verksamheten samt överskott från tidigare år avseende administration av inkomstgrundad ålderspension.

Utgiftsområde 12 Ekonomisk trygghet för familjer och barn

1:5 Barnpension och efterlevandestöd

Tabell 21. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

2023	2024	2025	2026
1 061 600	1 092 800	1 094 400	1 108 700

Analys

För år 2023 beräknas utgifterna bli 835 miljoner kronor för barnpension och 226 miljoner kronor för efterlevandestöd.

Antalet barnpensioner har tidigare minskat under en dryg tioårsperiod men sedan tre år tillbaka så ökar de och de beräknas fortsätta öka under prognosperioden. Antalet barnpensioner är vanligast för barn över 12 år. Antalet personer i de åldrarna beräknas öka enligt SCB:s befolkningsprognos.

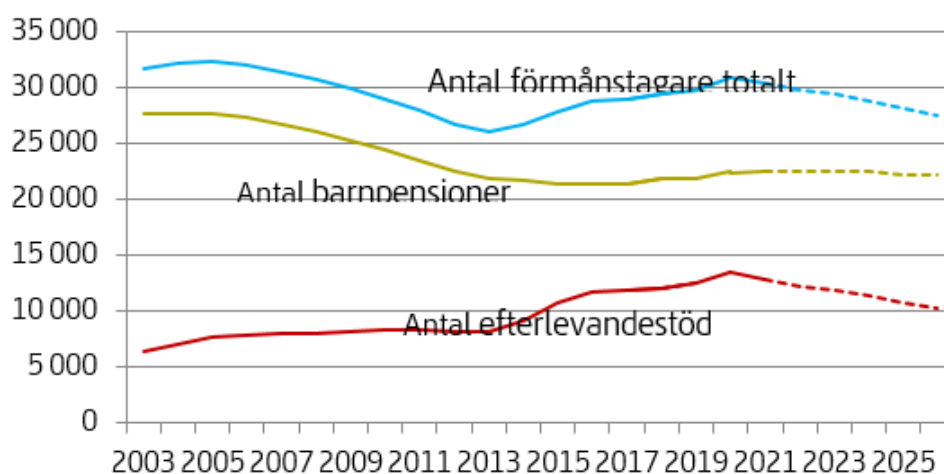
Utvecklingen av efterlevandestöd påverkas till stor del av migrationen och den var relativt hög för några år sedan. Under de senaste åren har invandringen minskat och antalet inkomna ärenden för efterlevandestöd har minskat relativt kraftigt. Antalet med efterlevandestöd beräknas minska under kommande år.

Nivån för underhållsstödet, som administreras av Försäkringskassan, är idag högre än efterlevandestöd. De som kan vara berättigade till efterlevandestöd men som inte kan göra föräldrarnas dödsfall som sannolik kan söka underhållsstöd istället för efterlevandestöd. Det gäller barn som kommer från andra länder. Detta kommer troligen fortsätta ha en dämpande effekt på utgiftsutvecklingen för efterlevandestöd.

Vi beräknar att antalet efterlevandestöd kommer att minska under prognosperioden. Det beror på minskad invandring. Antalet efterlevandestöd beräknas vara 12 100 i genomsnitt år 2023 och 10 500 år 2026.

Det diagram som följer visar utvecklingen av antalet med de två förmånerna i december respektive år samt det totala antalet förmånstagare med barnpension och/eller efterlevandestöd.

Figur 8 Antal förmånstagare med barnpension eller efterlevandestöd, utfall och prognos

Vi beräknar att medelbeloppet för barnpensioner kommer att öka under prognosperioden. Barnpensionerna räknas upp under hela prognosperioden enligt den prognos som inkomstindex visar. Medelbeloppet för barnpension påverkas av delningstalen för ålderspension vid 65 år och detta delningstal förväntas öka kontinuerligt, vilket har en sänkande effekt på medelbeloppet. Från år 2023 höjs åldern för delningstal till 66 år och från 2026 till 67 år. Medelbeloppet beräknas bli 36 000 år 2023 och 38 900 kronor år 2026.

Medelbeloppet för efterlevandestöd beräknas till 18 200 år 2023 och 20 200 år 2026. Orsaken till ökningen är att prisbasbeloppet och inkomstindex ökar enligt prognosen.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 22. Prognosjämförelse utgifter för barnpension och efterlevandestöd. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	1 055 000	1 069 100	1 096 000	1 075 300
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		+4 700	-2 000	+800
Volym- och strukturförändringar	+6 600	+19 000	+27 000	+32 600
Ny regel				
Övrigt				
Ny prognos	1 061 600	1 092 800	1 094 000	1 108 700
Differens i 1000-tal kronor	+6 600	+23 700	+25 000	+33 400
Differens i procent	+0,6	+2,2	+2,3	+3,1

Ändrade makroekonomiska antaganden

Inkomstindex har ökat för 2024 jämfört med föregående prognos, men minskar för åren 2024-2025. Prognosen för prisbasbeloppet har höjts för åren 2024–2026. Det har haft en höjande effekt för åren 2024 och 2026 för barnpension och efterlevandestöd.

Volym- och strukturförändringar

Antalet med efterlevandestöd beräknas bli fler än vad som antogs i föregående anslagsuppföljning. Förändringen av prognosen beror på justeringar i antalsförändringar mellan åren för att ge en bättre bild av den långsiktiga utvecklingen.

1:7 Pensionsrätt för barnår

Tabell 23. Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Anslag (= tillgängliga medel=anslagsbelastning)	9 063 100 ¹	8 922 900	9 161 500	9 257 600
Preliminär avgift	8 541 905			
Reglering, avser förhållanden tre år tidigare	521 195	157 400	183 100	2 300
Prognostiserad avgift för respektive år	8 543 900	8 765 300	8 978 400	9 255 300

¹Fastställd av riksdag eller regering.

Anslaget omfattar statliga ålderspensionsavgifter för barnår till personer med barn under 5 år. Adoptivbarn utgör ett undantag och pensionsrätten beräknas då från det datum när föräldern/föräldrarna får omvårdnaden. Det kan leda till att barn upp till 10 års ålder omfattas av pensionsrätt för barnår.

Den statliga ålderspensionsavgiften består av två delar: dels en preliminär avgift som baseras på den beräknade pensionsrätten för barnår, dels ett regleringsbelopp som täcker avvikelserna mellan det preliminära belopp som tagits ut och faktisk avgift. Regleringen äger rum tre år efter det att det preliminära beloppet tas ut.

Analys

För försäkrad förälder till små barn i åldern 0–4 år och/eller med adoptivbarn som inte uppnått 11-årsåldern, fastställs det pensionsgrundande beloppet som det förmånligaste av följande tre beräkningsalternativ:

1. En utfyllnad till den enskildes pensionsunderlag året före barnets födelse/året då adoptivbarnet är i adoptivföräldrars vård.
2. En utfyllnad till 75 procent av den genomsnittliga pensionsgrundande inkomsten för alla försäkrade under 65 år.
3. Ett fast belopp på ett inkomstbasbelopp.

Prognosen påverkas dels av antalsutvecklingen av barn huvudsakligen i åldern 0–4 år, dels av utvecklingen av medelbelopp som beräknas i de olika beräkningsalternativen. Medelbeloppen påverkas i sin tur av timlöneutvecklingen, inkomstbasbeloppets utveckling och utvecklingen av den pensionsgrundande inkomsten.

Anslagsbeloppet år 2023 är 9 063 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp på 521 miljoner kronor. År 2024 beräknas anslaget vara 8 923 miljoner kronor inklusive ett regleringsbelopp om 157 miljoner kronor. Utvecklingen av anslagsposten, exklusive regleringsbelopp, för åren 2022–2026

följer främst utvecklingen av timlönen, sysselsättningsgraden, inkomstbasbeloppet samt antalet barn i åldern 0–4 år.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 24. Prognosjämförelse Pensionsrätt för barnår. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	9 063 100	8 933 900	9 159 800	9 264 400
Överföring till/från andra anslag				
Ändrade makroekonomiska antaganden		2 000	-17 400	21 800
Volym- och strukturförändringar		-13 200	15 400	-31 300
Ny regel				
Ändrat regleringsbelopp avseende tre år tidigare			3 700	2 700
Differens mot förslag i budgetpropositionen				
Ny prognos	9 063 100	8 922 700	9 161 500	9 257 600
Differens i 1000-tal kronor		-11 200	1 700	-6 800
Differens i procent		-0,1	0,0	-0,1

Ändrade makroekonomiska antaganden

Prognosen är höjd för åren 2024 och 2026, men sänkt för år 2025. Ökningarna är en följd av en höjd prognos för inkomstbasbeloppet för 2024 och en höjd prognos av timlöneökningar för 2026. För 2025 är det framförallt en sänkning av inkomstbasbeloppet som slår igenom.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen är nedåt för åren 2024 och 2026 och uppåt för 2025 till följd av förändrade fördelningar av familjer som ingår i de olika beräkningsalternativen.

Ålderspensionssystemet vid sidan om statens budget

Tabell 25 Prognos anslag. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Pensioner från AP-fonderna	357 787 000	367 818 000	378 196 000	393 602 000
Övriga utgifter från AP-fonderna	3 211 000	3 279 000	3 368 000	3 476 000
Summa under utgiftstaket	360 998 000	371 097 000	381 564 000	397 078 000
Premiepensioner	23 285 000	26 271 000	29 987 000	32 901 000
Summa ålderspensionssystemet	384 283 000	397 368 000	411 551 000	429 979 000

De utgifter som redovisas i detta avsnitt omfattar den inkomstgrundade ålderspensionen, det vill säga förmånerna tilläggspension, inkomstpension och premiepension. Dessa förmåner finansieras via AP-fonderna och premiepensionssystemet. Även AP-fondernas administrationskostnader, förvaltningsavgifter och kostnadsersättningar till Pensionsmyndigheten och Skatteverket med flera ingår i de utgifter som redovisas. Dessutom ingår överföringar av pensionsrätter till de europeiska gemenskaperna enligt lag (2002:125).

Utgifterna för de inkomstgrundade ålderspensionerna ingår inte i statens budget. AP-fondernas utbetalningar och administrationskostnader med mera redovisas ändå under statens utgiftstak. Premiepensionerna redovisas däremot inte under utgiftstaket.

Analys

Utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna beräknas öka med 12,6 miljarder kronor från år 2022 till 2023.

Utgifterna väntas öka konstant varje år till följd av ett ökat antal ålderspensionärer och att den genomsnittliga pensionen ökar nominellt varje år.

Antalet pensionärer med ålderspension (inklusive de med enbart garanti-pension eller premiepension) beräknas öka från 2 328 000 i december 2022 till 2 407 000 i december 2026. Det beror främst på att antalet personer i befolkningen som når pensionsålder ökar.

Antalet tilläggspensioner beräknas minska från 1 773 000 i december 2022 till 1 451 000 i december 2026. De som är födda 1954 eller senare får inte tilläggspension utan bara pension från det nya pensionssystemet – inkomstpension och premiepension. Under 2023 är det endast de som fyller 70 år

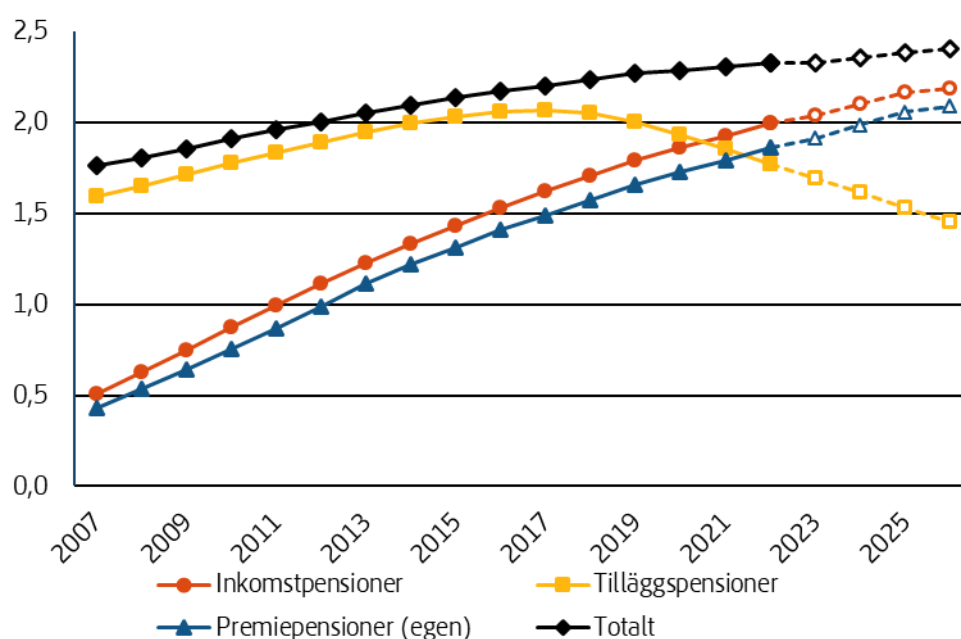
eller som är äldre som kommer att få delar av tilläggspension när de tar ut sin pension. Eftersom det är få som påbörjar uttaget av pension så pass sent i livet så kommer antalet tilläggspensioner minska kraftigt framöver.

Antalet inkomstpensioner beräknas öka från 1 998 000 i december 2022 till 2 187 000 i december år 2026. Orsaken till den kraftiga ökningen är att alla nya pensionärer med pensionsrätter får inkomstpension samtidigt som majoriteten av dessa pensionärer fortfarande är relativt unga.

Antalet premiepensioner, exklusive premiepensioner till efterlevande, var 1 864 000 i december 2022 och beräknas bli 2 089 000 till december 2026. Det var över 39 000 efterlevande som fick premiepension i december 2022 och dessa beräknas stiga till nästan 62 000 till december 2026. Den stora ökningen beror på att nästan alla nyblivna pensionärer har premiepension och att befintliga pensionärer blir allt äldre.

Diagrammet nedan visar hur antalet ålderspensioner (inklusive personer med endast garantipension) har utvecklats sedan 2007 och hur antalet beräknas fortsätta att öka. Dessutom redovisas utvecklingen för de olika inkomstgrundade ålderspensionerna.

Figur 9 Antal ålderspensioner, tilläggspensioner, inkomstpensioner och premiepensioner i december (utfall och prognos), miljoner

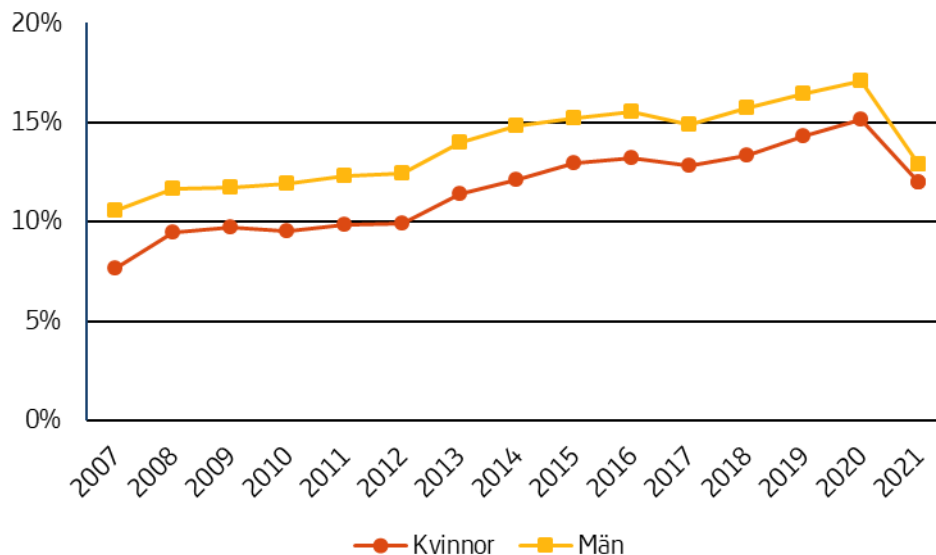

Den långsiktiga trenden pekar mot att en ökande andel av de med intjänade pensionsrätter väljer att ta ut sin pension både före och efter 65 års ålder. Den tidigare stabila utvecklingen blir något skakigare senare år till följd av höjda åldersgränser i pensionssystemet.

Diagrammet som följer visar hur stor andel av alla 62-åringar som tjänat in pensionsrätter som var pensionärer i december, per år. Ett tydligt trendbrott syns efter höjningen av lägsta pensionsålder, trots att höjningen inte direkt

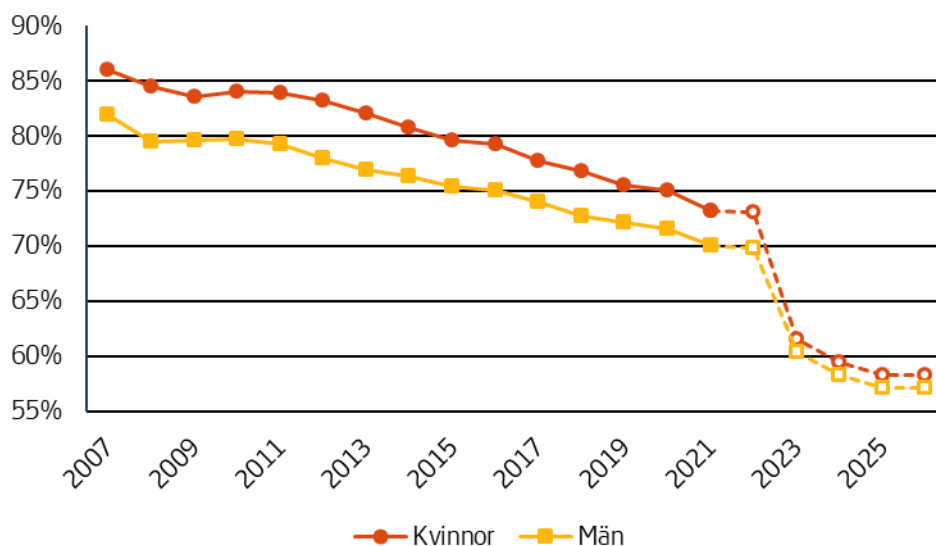
påverkade 62-åringar. Prognosen antar en liknande effekt för 63-åringar i samband med årets pensionsåldershöjning.

Figur 10 Andel 62-åringar med intjänade pensionsrätter som hade inkomstpension i december, procent

Diagrammet som följer visar hur stor andel av alla 65-åringar som tjänat in pensionsrätter som hade inkomstpension i december, per år.

Figur 11 Andel 65-åringar med intjänade pensionsrätter som hade inkomstpension i december (utfall och prognos), procent

Vi antar i prognosen att många pensionssparare väljer att skjuta fram sin pension från 65 till 66 år som en följd av åldershöjningen. De som antas ändra sitt beslut är främst de som innan pension har en stor del av sin inkomst i form av sjuk- och aktivitetsersättning, eller kommer ha en större del

av sin pension i form av garantipension. Andelen med inkomstpension är därför lägre från 2023 i **Fel! Hittar inte referenskölla..**

Inkomstpensionens storlek beräknas öka vilket bland annat beror på tjugondelsinfasningen av förmånen och av indexering. På motsatt sätt minskar tilläggspensionen beroende på att endast de som är födda 1937 eller tidigare får hela sin pension utbetald i form av tilläggspension. Premiepensionen ökar över tid till följd av att de nyblivna pensionärerna har kunnat tjäna in pensionsrätter till premiepensionen under fler år än äldre årskullar. Pensionsbeloppet påverkas sedan till stor del av aktie- och ränteutvecklingen samt av ändringar av förskottsrentan för premiepension.

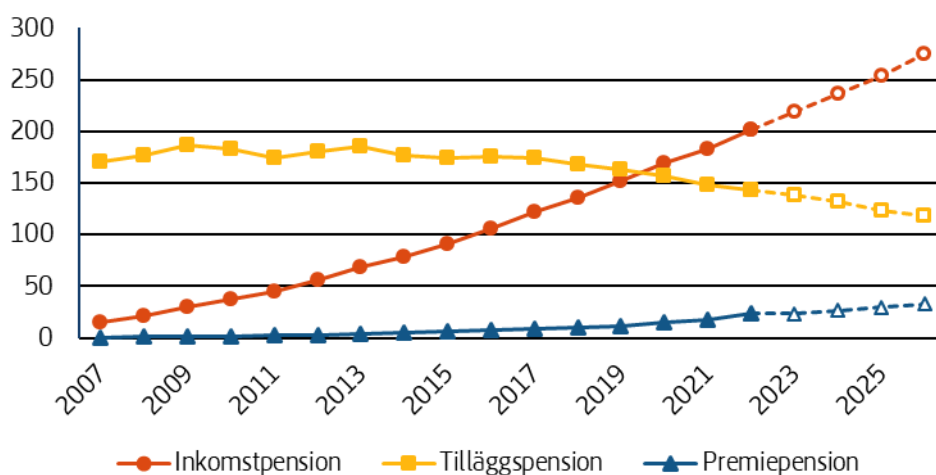
Medelbeloppet för inkomstpension beräknas öka med 6,3 procent 2023, 5,4 procent för 2024, 4,4 procent för 2025, och 6,0 procent för 2026. Höjningarna i medelbeloppet är delvis en följd av höjningarna i inkomstindex, men även en följd av att yngre nyblivna pensionärer i snitt har högre pension än de äldre.

Medelbeloppet för tilläggspension beräknas öka med 0,9 procent år 2023 och minska med 0,3 procent år 2024 och 1,1 procent 2025 för att sedan öka med 0,6 procent år 2026.

Medelbeloppet för premiepension, exklusive premiepension till efterlevande, beräknas minska med 5 procent år 2023 men sedan öka med 11 procent år 2024 till följd av utvecklingen på aktiemarknaden. År 2025 och framåt beräknas medelbeloppet öka med ett par procentenheter procent årligen, dels till följd av utvecklingen på aktiemarknaden men även inflöde av nya pensionärer.

Diagrammet som följer visar utvecklingen av utgifterna för de inkomstgrundade pensionsförmånerna redovisat i antal miljarder kronor.

Figur 12. Utgifter för inkomstgrundade pensionsförmåner (utfall och prognos), miljarder kronor

År 2023 beräknas 36,3 procent av utbetalningarna utgöras av tilläggspension, 57,6 procent av inkomstpension och 6,1 procent av premiepension. År 2026 beräknas tilläggspensionens andel ha minskat ner till 27,7 procent.

Inkomstpension beräknas då utgöra 64,6 procent av utbetalningarna och premiepension 7,7 procent.

Jämförelse med föregående prognos

I tabellen nedan görs en jämförelse med föregående prognos som lämnades till regeringen i februari 2023.

Tabell 26. Prognosjämförelse utgifter för ålderspensionssystemet. Beloppen anges i 1000-tal kronor

	2023	2024	2025	2026
Föregående prognosbelopp	383 681 000	395 069 000	411 560 000	427 893 000
Varav utgifter under utgiftstaket	360 517 000	369 639 000	383 252 000	396 850 000
Ändrade makroekonomiska antaganden		+680 000	-2 759 000	-972 000
Volym- och strukturförändringar	+520 000	+827 000	+1 110 000	+1 231 000
Ny regel				
Förändring av överföringar till EG				
Förändring av administrationskostnader	-39 000	-49 000	-39 000	-31 000
Ny prognos utgifter under utgiftstaket	360 998 000	371 097 000	381 564 000	397 078 000
Förändrad prognos för premiepensioner	+121 000	+841 000	+1 679 000	+1 858 000
Ny prognos	384 283 000	397 368 000	411 551 000	429 979 000
Differens i 1000-tal kronor	+602 000	+2 299 000	-9 000	+2 086 000
Differens i procent	+0,2	+0,6	-0,0%	+0,5

Ändrade makroekonomiska antaganden

Den främsta makroekonomiska påverkan på utgifterna utgörs av förändringar i inkomstindex vilket påverkar inkomstpensionen och tilläggspensionen. Inkomstbasbeloppet används för att prognosticera intjänade pensionsrätter till inkomstpension och premiepension till de som ännu inte tagit ut sin pension.

Prognosen av inkomstindex har i förhållande till föregående prognos höjts för år 2024 men sänkts för 2025 och 2026. Prognosen av inkomst- och tilläggspension följer dessa ändringar.

Volym- och strukturförändringar

Prognosen för antalet pensionärer har justerats efter senaste utfall, främst ett lägre utflöde än vad som tidigare antagits.

Förändrad prognos för premiepensioner
Den positiva utvecklingen på aktiemarknaden under första kvartalet 2023
höjer framtida utbetalningar.

www.pensionsmyndigheten.se

